

Ondersteunen en waarderen van mantelzorgers

BELEIDSNOTA 2019-2022

Hendrik-Ido-Ambacht

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Wet- en regelgeving	2
1.2	Leeswijzer	2
2.	Wat is mantelzorg?.....	3
2.1	Afbakening begrip mantelzorgers	3
2.2	Kenmerken mantelzorg	3
2.3	Diversiteit mantelzorgers	3
2.4	Mantelzorg in cijfers	4
2.5	Geregistreerde mantelzorgers Hendrik-Ido-Ambacht	4
3.	Input lokale mantelzorgers	5
3.1	Bijeenkomst met lokale mantelzorgers	5
3.2	Korte vragenlijst aanvraagformulier	5
3.3	Uitkomsten persona-onderzoek.....	6
4.	Uitgangspunten lokaal mantelzorgbeleid	7
4.1	Uitgangspunten toegelicht	7
	<i>Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen</i>	<i>7</i>
	<i>Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bekend bij mantelzorgers</i>	<i>7</i>
	<i>Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers</i>	<i>7</i>
	<i>Structureel de inzet van mantelzorgers waarderen</i>	<i>7</i>
	<i>Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers</i>	<i>7</i>
5.	Wat gaan we (extra) doen?	8
5.1	Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen	8
	<i>Vindplaatsen mantelzorgers beter benutten (vroegsignalering)</i>	<i>8</i>
5.2	Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bekend bij mantelzorgers	8
	<i>Opzetten communicatiecampagne</i>	<i>8</i>
5.3	Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers	9
	<i>Logeervoorziening (De Blijde Borgh)</i>	<i>9</i>
	<i>Dagopvang zonder indicatie (De Blijde Borgh)</i>	<i>9</i>
	<i>Dagbesteding zonder indicatie (Het Gewone Huis).....</i>	<i>10</i>
	<i>Dagbesteding zonder indicatie jong volwassenen (Syndion)</i>	<i>10</i>
	<i>Advies over regelingen en vergoedingen (Bureau Sociaal Raadslieden/Vivenz)</i>	<i>10</i>
	<i>Ondersteuning regel- en meedenkkracht: de mantelzorgmakelaar</i>	<i>11</i>
5.4	Structureel de inzet van mantelzorgers erkennen en waarderen.....	11
	<i>Mantelzorgcompliment</i>	<i>11</i>
	<i>Dag van de mantelzorg</i>	<i>12</i>
	<i>Vrijwilligersverzekering voor mantelzorgers</i>	<i>12</i>
5.5	Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers	12
	<i>Klankbörgroep mantelzorgers</i>	<i>12</i>
	<i>Mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning MEE</i>	<i>13</i>
6.	Invulling mantelzorgbudget.....	14
6.1	Invulling mantelzorgbudget 2019	14
6.2	Invulling mantelzorgbudget 2020-2022	14

1. Inleiding

De waarde en het belang van mantelzorg is ontzettend groot. Dankzij mantelzorgers krijgen veel kwetsbare inwoners in onze gemeente hulp en ondersteuning. Vroeg of laat krijgt ook bijna iedereen te maken met mantelzorg. We zien dat er in deze gemeente steeds meer mantelzorgers komen. Het aantal geregistreerde mantelzorgers bij MEE Plus is van 274 in 2015 toegenomen naar 614 in 2018. Die groei onderstreept het belang om mantelzorgers te koesteren en hen adequaat te ondersteunen, zodat zij de zorg voor een naaste kunnen blijven volhouden. In deze nota zetten we uiteen hoe we daar de komende jaren invulling aan geven.

We willen mantelzorgers niet alleen ondersteunen, maar ook waarderen. Mantelzorgers verdienen erkenning voor de waardevolle rol die ze vervullen in onze samenleving. Sinds 2015 is dat ook een wettelijke taak van gemeenten. Iedere gemeente mag daar zelf invulling aan geven. Zo kunnen gemeenten aansluiten bij de wensen en behoeften van lokale mantelzorgers. Bij het opstellen van deze nota zijn mantelzorgers uit Hendrik-Ido-Ambacht dan ook nadrukkelijk betrokken.

1.1 Wet- en regelgeving

Sinds 2007 zijn gemeenten via de Wmo verantwoordelijk voor het ondersteunen van mantelzorgers. Met subsidie van de gemeente verzorgt MEE Plus sindsdien verschillende vormen van ondersteuning (zie bijlage 1 voor een overzicht). In de Wmo 2015 is daar het waarderen van mantelzorgers aan toegevoegd. In artikel 2.1.6 staat dat het college bij verordening bepaalt op welke wijze het zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering. In Hendrik-Ido-Ambacht is dat geregeld via de 'Verordening algemene voorzieningen'. Daarin staat in artikel 4.1.3 dat de gemeente een plan opstelt waarin staat hoe we mantelzorgers waarderen. Via deze nota geven we daar invulling aan.

1.2 Leeswijzer

In deze beleidsnota gaan we allereerst in op de vraag wat mantelzorg is (hoofdstuk 2). Er wordt kort ingegaan op wat er wel en niet onder het begrip mantelzorg valt. Daarna wordt kort ingegaan op de belangrijkste kenmerken van mantelzorg en geven we enkele landelijke en lokale cijfers. In hoofdstuk 3 geven we aan wat de wensen en behoeften zijn van de mantelzorgers uit Hendrik-Ido-Ambacht. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de uitgangspunten voor ons lokale beleid gegeven. Daarna wordt in hoofdstuk 5 beschreven welke acties en voorzieningen we per uitgangspunt in de periode 2019-2022 gaan uitvoeren. In hoofdstuk 6 staat hoe we de komende jaren invulling geven aan het beschikbare mantelzorgbudget.

2. Wat is mantelzorg?

In dit hoofdstuk gaan we in op wat mantelzorg is. Hoewel het een veelgebruikte term is, benoemen we kort wat we in deze beleidsnota onder mantelzorg verstaan. En ook wat het niet is. Daarnaast schetsen we een beeld van de omvang van mantelzorg in Nederland en in Hendrik-Ido-Ambacht.

2.1 Afbakening begrip mantelzorgers

Mantelzorg kan op verschillende manieren omschreven worden. Qua omschrijving sluiten we aan bij de definitie van het SCP (2017): "alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving". Ook minder intensieve hulp, hulp aan huisgenoten en hulp aan mensen die in een instelling wonen, passen binnen die definitie. Hulp aan naasten zonder hulpvraag valt buiten deze definitie. We hanteren naast deze algemene definitie ook een definitie voor intensieve en langdurige mantelzorg: alle hulp die langer dan drie maanden en/of meer dan acht uur per week wordt geboden aan een hulpbehoevende.

2.2 Kenmerken mantelzorg

Hieronder gaan we kort in op de belangrijkste kenmerken van mantelzorg:

- *Directe sociale omgeving*: mantelzorg vloeit voort uit een sociale band met iemand die hulp nodig heeft. Daarin zijn drie typen mantelzorgers te onderscheiden: mantelzorgers die gezinsleden helpen, mantelzorgers die andere familieleden helpen en mantelzorgers die vrienden en burens helpen. Volgens het SCP draait de meeste mantelzorg (ruim 80 procent) om familierelaties. Mantelzorgers zien die hulp aan een familielid vaak als iets vanzelfsprekends.
- *Geen gebruikelijke hulp*: mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenaamde 'gebruikelijke hulp'. In de Wmo wordt gebruikelijke hulp beschreven als 'hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten' (zie artikel 1.1.1).
- *Kwetsbaar*: mantelzorg verlenen kan voldoening geven en verrijkend zijn, maar de sociale band met de hulpvrager maakt mantelzorgers tegelijkertijd ook kwetsbaar. Veel mantelzorgers maken mee dat hun relatie met de hulpvrager verandert, bijvoorbeeld als gevolg van dementie, Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH) of een psychiatrische aandoening. Een mantelzorgster zorgt dan voor iemand die niet meer lijkt op wie hij of zij eerst was.
- *Vrijwillig, maar geen vrijwilligerswerk*: vrijwilligerswerk is een bewuste keuze, maar mantelzorg overkomt mensen vaak. Ze rollen er in. Een partner, een kind of een andere naaste wordt ziek en vanuit hun persoonlijke band met die persoon gaan mensen mantelzorg verlenen.
- *Veelomvattend*: mantelzorg draait niet alleen om zorg, maar ook om activiteiten als: vervoer, administratieve hulp, huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging en/of emotionele steun. Veel mantelzorgers ervaren het dan ook als iets waar ze continue mee bezig zijn.

2.3 Diversiteit mantelzorgers

In deze nota hebben we het over 'de mantelzorgster', maar we zijn ons bewust dat er veel verschillen zijn tussen mantelzorgers. Dit vanwege de aard van de beperking van de hulpvrager en/of de relatie van de mantelzorgster met de hulpvrager. Er zijn verschillende mantelzorgers (VNG, 2014), zoals:

- Oudere mantelzorgers die intensief zorgen voor hun partner;
- Jonge mantelzorgers die zorgen voor een zieke ouder of broer/zus;
- Werkende mantelzorgers die zorgdragen voor een partner, kind en/of andere naaste;
- Ouders van kinderen met een beperking;
- Mantelzorgers van mensen met een psychiatrische aandoening.

Die verschillende mantelzorgers hebben allen een andere ondersteuningsbehoefte. Zo heeft een oudere mantelzorgster behoefte aan bijvoorbeeld respijtzorg en praktische hulp. Een werkende mantelzorgster heeft behoefte aan flexibele werktijden, zorgverlof en/of thuiszorg. Als gemeente zijn we ons bewust van de verschillen tussen mantelzorgers en het feit dat er verschillen zijn in de ondersteuningsbehoefte. Tegelijkertijd willen we als gemeente realistisch zijn: een gemeentelijk ondersteuningsaanbod dat aansluit bij alle typen mantelzorgers is budgettair gezien niet haalbaar. Wel proberen we in ons ondersteuningsaanbod er zo veel als mogelijk rekening mee te houden.

2.4 Mantelzorg in cijfers

Door het SCP (2017) is onderzoek gedaan naar de aard en de omvang van mantelzorg in Nederland. Belangrijke cijfers en trends die daaruit naar voren komen zijn:

- Uitgaande van de eerder genoemde algemene definitie van mantelzorg, gaf volgens het SCP in 2016 circa 32% van de 16-plussers in Nederland mantelzorg. Dat komt neer op ruim 4 miljoen Nederlanders;
- 750.000 mantelzorgers geven langdurig (meer dan drie maanden) en intensief hulp (8 uur per week of meer);
- Meestal geven mantelzorgers hulp aan één persoon (64%). Er zijn mantelzorgers die twee personen helpen (26%) en 10% zorgt voor drie personen of meer;
- Van alle mantelzorgers voelt 8,6% zich overbelast (380.000);
- Er bevinden zich relatief veel 45-64 jarigen onder de mantelzorgers (45%). Van alle mantelzorgers is 6% 75 jaar of ouder;
- Bij de aard van de beperking van de hulpvrager is 'langdurig lichamelijke beperking' (51%) het meest voorkomend, gevolgd door 'tijdelijke lichamelijke beperking' (20%) en 'dementie of geheugenproblemen' (18%).

De landelijke cijfers zijn door Mezzo ook vertaald naar cijfers per gemeente. Daarbij heeft Mezzo zich gebaseerd op het SCP-onderzoek uit 2017. Voor Hendrik-Ildo-Ambacht ziet dat er als volgt uit:

Mantelzorgers van 16 en ouder	Mantelzorgers die langdurig zorgen	Mantelzorgers langdurig en intensief	Mantelzorgers zwaar belast
7182	6285	1234	618

2.5 Geregistreeerde mantelzorgers Hendrik-Ildo-Ambacht

Bovenstaande cijfers van Mezzo zijn schattingen. Een antwoord op de vraag hoeveel mantelzorgers er in Hendrik-Ildo-Ambacht zijn is niet eenvoudig te geven. Het meest concrete aanknopingspunt is te kijken naar het aantal geregistreeerde mantelzorgers bij MEE Plus. De afgelopen jaren is dat aantal sterk toegenomen. Dit komt door toegenomen publiciteit op lokaal, regionaal en nationaal niveau. Het aantal mantelzorgers stijgt overigens niet met eenzelfde hoogte als het aantal inschrijvingen. Dit komt door uitschrijvingen en het overlijden van mantelzorgers of de hulpvrager.

Jaar	Nieuwe mantelzorgers	Totaal aantal mantelzorgers
2015		274
2016	+86	360
2017	+87	447
2018	+167	614

Bron: registraties mantelzorgers HIA bij MEE Plus (2018)

Tussen het aantal geregistreeerde mantelzorgers bij MEE en de schattingen van Mezzo op basis van het SCP-rapport, zit nog een groot verschil. Daaruit concluderen we dat nog lang niet alle mantelzorgers in Hendrik-Ildo-Ambacht in beeld zijn. We weten vanuit de praktijk dat ook niet iedere mantelzorger als zodanig geregistreeerd wil worden. Zoals eerder gemeld zien veel mensen hulp aan een naaste vaak als iets vanzelfsprekends, vooral als het een direct familielid betreft (partner of kind). Wel is in bovenstaande tabel duidelijk zichtbaar dat het aantal registraties de afgelopen drie jaar sterk toeneemt. Die groei is volgens MEE sterker dan in bijvoorbeeld andere Drechtstedengemeenten.

3. Input lokale mantelzorgers

Om mantelzorgers zo goed mogelijk te ondersteunen en te waarderen, is inzicht nodig in de behoeften en de knelpunten van mantelzorgers uit Hendrik-Ido-Ambacht. De mantelzorgers moeten in beeld zijn. Via drie routes hebben we de situatie van mantelzorgers in beeld gebracht: (1) een bijeenkomst met lokale mantelzorgers, (2) een korte vragenlijst bij het aanvraagformulier mantelzorgcompliment 2018 en (3) het persona-onderzoek (2016) opnieuw gebruikt.

3.1 Bijeenkomst met lokale mantelzorgers

Op 31 januari 2019 vond in het gemeentehuis een bijeenkomst plaats met mantelzorgers uit Hendrik-Ido-Ambacht. Daar is op hoofdlijnen stilgestaan bij de volgende drie vragen:

(1) Hoe bekend zijn de bestaande voorzieningen en regelingen (lokaal en regionaal)?

Er is gepresenteerd welke voorzieningen en regelingen er lokaal en regionaal zijn. Daaruit bleek dat de lokale respijtzorgvoorzieningen goed bekend zijn, vooral de voorzieningen bij De Blije Borgh. Wel bleek dat niet iedere mantelzorgers bekend was met de ondersteuning van MEE. Dit ondanks het feit dat het aantal geregistreerde mantelzorgers in HIA sterk is gestegen. Er is ook gesproken over landelijke regelingen, zoals diverse vergoedingen voor mantelzorgers (onder andere: aanvullende zorgverzekering, dubbele kinderbijslag en zorgverlof). Deze regelingen waren veel minder bekend.

(2) Aan welke vorm van ondersteuning hebben mantelzorgers behoefte?

Er is met mantelzorgers van gedachten gewisseld over nieuwe vormen van ondersteuning, aanvullend op het al bestaande aanbod in Hendrik-Ido-Ambacht. De meest genoemde aandachtspunten van mantelzorgers waren de volgende:

- persoonlijke ondersteuning bij regeltaken en administratieve taken;
- duidelijke informatie en advies over de beschikbare voorzieningen;
- huishoudelijke ondersteuning voor mantelzorgers;
- respijtzorg in huis.

Voor veel mantelzorgers is de zorgwereld erg complex. Er zijn veel regelingen en wetten waar ze mee te maken krijgen. Mantelzorgers zijn daardoor veel tijd kwijt aan regelwerk en administratieve taken. Meerdere keren werd aangegeven dat er behoefte is aan iemand die situatieafhankelijk kan beoordelen welke voorziening het beste bij de mantelzorgers past en inzicht geeft in het keuzeaanbod. Tevens geven mantelzorgers aan dat taken in het huishouden onder druk komen te staan, doordat ze veel tijd aan de zorg en ondersteuning van de hulpvrager besteden. Daarom is er behoefte aan huishoudelijke ondersteuning. Ook geven mantelzorgers aan dat er beperkte mogelijkheden zijn voor respijtzorg in de thuissituatie. Bijvoorbeeld een vrijwilliger of professional die voor een aantal uur in huis enkele taken overneemt van de mantelzorgers. De bestaande respijtzorgvoorzieningen worden vooral buitenshuis aangeboden. Voor meer informatie over deze bijeenkomst verwijzen wij u naar het verslag in bijlage 2.

(3) Waar moet de gemeente vooral op inzetten?

Als gemeente kunnen we om budgettaire redenen niet aan alle wensen en behoeften voldoen. Daarom is gesproken over de vraag: waar moet de gemeente prioriteit aan geven? Met name de ondersteuning bij regeltaken en administratieve lasten kwam naar voren en de behoefte aan huishoudelijke ondersteuning. De vraag is ook gesteld wat mantelzorgers van het huidige compliment vinden (VVV-cadeaukaart met € 100,-) en wat mantelzorgers denken van een verlaging van dat bedrag, zodat meer op ondersteuning ingezet kan worden. Unaniem gaven mantelzorgers aan dat het bedrag hetzelfde moet blijven en niet ingezet moet worden voor andere zaken.

3.2 Korte vragenlijst aanvraagformulier

Ieder jaar vraagt de gemeente op het aanvraagformulier voor het mantelzorgcompliment naar de situatie van mantelzorgers in Hendrik-Ido-Ambacht. In 2018 werden er twee vragen gesteld:

Vraag 1: ervaart u als mantelzorgers knelpunten? Zo ja, op welk(e) gebieden?	
Advies en ondersteuning <i>(weet de mantelzorgers waar hij/zij terecht kan voor advies en ondersteuning)</i>	102x
Het tijdelijk overnemen van de mantelzorgtaken (respijtzorg)	46x
Op financieel vlak	58x
Training en scholing	12x
Anders, namelijk... <ul style="list-style-type: none"> • Te weinig ondersteuning bij huishoudelijke taken • Behoeft aan meer informatie over vergoedingen en regelingen (zoals: Pgb, zorgverzekering etc.) • Behoeft aan ontspanning 	51x
<i>Opmerking: in deze categorie zijn uiteenlopende antwoorden gegeven. Zie het volledige overzicht in bijlage 3.</i>	

Er is ook gevraagd of mantelzorgers ideeën hebben hoe de gemeente hen (beter) kan ondersteunen. Hieronder een overzicht van de meest gegeven antwoorden (zie bijlage 3 voor volledig overzicht):

Vraag 2: hebt u zelf ideeën hoe de gemeente u als mantelzorgers (beter) kan ondersteunen?
<ul style="list-style-type: none"> • Meer voorlichting • Ruimere toepassing regels Wmo • Als mantelzorgers meer mogelijkheden voor hulp in huis

3.3 Uitkomsten persona-onderzoek

In 2016 heeft de gemeente een zogenaamd 'persona-onderzoek' laten uitvoeren. Een persona is een fictief persoon die gebaseerd is op feitelijke informatie en kenmerken van mantelzorgers. Daarmee kreeg 'de mantelzorgers' uit Hendrik-Ido-Ambacht' letterlijk een gezicht. Die uitkomsten dienden als input voor de mantelzorgnota 2016-2018. De afgelopen jaren is aan verschillende onderdelen gewerkt, maar nog niet alles is afgerond. Dit vanwege budgettaire redenen of omdat de gemeente er maar beperkt iets in kan betekenen. Daarom gebruiken we de conclusies opnieuw als input. We geven hieronder kort weer wat de belangrijkste conclusies waren uit dat onderzoek.

Conclusies persona-onderzoek HIA		
Groen = gerealiseerd	Oranje = via deze nota oppakken	Rood: later moment oppakken
Te laat in beeld	Logische vindplaatsen van mantelzorgers worden onvoldoende benut. Soms zijn mantelzorgers zich niet bewust dat ze mantelzorgers zijn.	zie p. 8
Beperkte aandacht professionals	Mantelzorgers ervaren dat zorgprofessionals weinig de samenwerking met de mantelzorgers zoeken. Zij zijn erg gericht op de zorgvrager.	zie p. 8
Meedenken bij beleidsontwikkeling	Mantelzorgers willen graag meedenken en meepraten, zowel bij de gemeente als binnen (zorg)organisaties.	zie p. 5
Mantelzorg en werk	Het combineren van betaald werk en intensieve mantelzorgtaken is moeilijk en is soms onmogelijk. Uitval en ziekte op werk komt veel voor.	
Financiële gevolgen	Mantelzorgers hebben te maken met minder inkomen als zij minder gaan werken om de zorg vol te houden en maken vaak extra kosten.	zie p. 11
Aanbod onbekend	Het bestaande zorg- en ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en de hulpvragers is lang niet bij iedere mantelzorgers bekend. Ook is er onvoldoende kennis in de 0e en 1e lijn over mantelzorg.	zie p. 8
Emotionele druk/ altijd mee bezig zijn	Mantelzorgers ervaren emotionele druk, bijvoorbeeld het aangeven van grenzen. Maar ook de zorgvrager die soms geen hulp accepteert van derden en/of niet naar de dagopvang wil. Daarnaast bestaat de belasting van mantelzorgers niet alleen uit de praktische (zorg)taken, maar ook uit het "er altijd mee bezig en bereikbaar zijn".	zie p. 13
Meer aandacht GGZ'ers	Er is meer aandacht nodig voor de complexiteit van de relatie tussen de mantelzorgers en de zorgvrager met een achtergrond in de GGZ.	
Respijtzorg	Het gebruikmaken van de bestaande respijtzorgvoorzieningen brengt een aantal knelpunten met zich mee. En er is behoefte aan respijt op maat en aan regelkracht om deze respijt op maat ook daadwerkelijk te realiseren.	zie p. 9, 11
Regel en meedenkkracht	Mantelzorgers hebben behoefte aan extra regelkracht/meedenkkracht. Er is met name behoefte aan iemand die ook daadwerkelijk regeltaken kan overnemen.	zie p. 11

We merken ten aanzien van het onderdeel 'mantelzorg en werk' op dat in het coalitieprogramma daar aandacht voor wordt gevraagd. Daarin is opgenomen dat we mensen die voor een ernstig zieke partner zorgen, vrijstellen van sollicitatieplicht. In de regio werkt de SDD aan een regionale visie op het sociaal domein. Bij opstellen van dat beleid vragen wij daar als gemeente aandacht voor.

4. Uitgangspunten lokaal mantelzorgbeleid

In ons mantelzorgbeleid staan vijf uitgangspunten centraal. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op de aandachtspunten die door VWS/VNG samen met Mezzo zijn opgesteld. Richting gemeenten zijn dit de aandachtspunten voor mantelzorgondersteuning:

- **Vinden:** mantelzorgers moeten in beeld zijn en bereikt worden om ze op weg te helpen;
- **Versterken:** breng mantelzorgers in positie en geef ze een rol bij het opstellen van beleid;
- **Verlichten:** zorg ervoor dat mantelzorgers de zorg kunnen blijven volhouden en voldoening blijven halen uit wat ze doen;
- **Verbinden:** zorg voor een goede balans tussen formele en informele ondersteuning.

Deze aandachtspunten (de 4 V's) hebben we vertaald naar vijf uitgangspunten voor ons beleid:

- Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen (vinden)
- Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bekend bij mantelzorgers (vinden/versterken)
- Overbelasting bij mantelzorgers wordt voorkomen en tijdig gesignaleerd (verlichten)
- De inzet van mantelzorgers wordt structureel erkend en gewaardeerd (versterken)
- Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers (verlichten/verbinden)

4.1 Uitgangspunten toegelicht

In het onderstaande lichten we de vijf uitgangspunten inhoudelijk kort nader toe:

Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen

Hoe sneller mantelzorgers gevonden worden, des te sneller er ingespeeld kan worden op hun wensen en behoeften. Als gemeente doen we dit door mantelzorgers te betrekken bij het opstellen van het beleid. Daarvoor is ook nodig dat mantelzorgers zich bewust zijn *dat* zij mantelzorger zijn.

Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bekend bij mantelzorgers

Lang niet altijd zijn mantelzorgers bekend met het al bestaande aanbod van voorzieningen. We willen voorkomen dat mantelzorgers te lang wachten bij het zoeken naar ondersteuning, bijvoorbeeld omdat ze niet weten waar ze moeten zijn.

Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers

Mantelzorgers moeten een beroep kunnen doen op ondersteuning voor henzelf en op zorg voor hun hulpvrager, zodat ze tijdelijk ontlast worden (respijtzorg). Onderdeel daarvan is dat mantelzorgers weten waar ze moeten zijn voor ondersteuning (zie ook uitgangspunt 2), voordat ze zwaar belast of overbelast raken.

Structureel de inzet van mantelzorgers waarderen

Jaarlijks willen we onze waardering voor de inzet van mantelzorgers uiten. De waarde van mantelzorg is immers groot. Van het krijgen van erkenning en waardering gaat ook een positieve werking uit. Het kan de mantelzorgers motiveren om de zorg te blijven verlenen.

Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers

We weten dat niet iedere mantelzorger hetzelfde is en dat er daardoor verschillen zijn in de ondersteuningsbehoefte. Bij het ophalen van input van de mantelzorgers blijkt echter dat er veel punten zijn waar diverse typen mantelzorgers allemaal behoefte aan hebben. Onze focus is gericht op die gemeenschappelijke kenmerken, maar waar mogelijk sluiten we ook aan bij de wensen en behoeften van specifieke mantelzorgers.

5. Wat gaan we (extra) doen?

De komende jaren ondernemen we per uitgangspunt verschillende acties. Een aantal daarvan zijn een voortzetting van de acties uit de vorige mantelzorgnota (2016). Hieronder benoemen we per uitgangspunt welke acties en/of voorzieningen we gaan uitvoeren. We geven daarbij aan of iets een voortzetting is of nieuw beleid.

Jaarlijkse evaluatie

Alle acties en voorzieningen gaan we jaarlijks evalueren op basis van belangstelling (gebruik) en de kosten (financiën). Per voorziening wegen we jaarlijks af of deze voldoende voorziet in de behoefte van mantelzorgers en/of we kijken of er aanpassingen in de opzet nodig zijn. Deze evaluatie wordt jaarlijks in het eerste kwartaal ter informatie voorgelegd aan de raad.

5.1 Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen

Vindplaatsen mantelzorgers beter benutten (vroegsignalering)
--

Nieuw beleid

We gaan ons meer richten op de 'vindplaatsen' van mantelzorgers. Per mantelzorger verschilt dat. Een jonge mantelzorger is op school te vinden, een werkende mantelzorger bij zijn werkgever en een oudere mantelzorger bijvoorbeeld bij een ouderenbond. Wel zijn er enkele belangrijke algemene vindplaatsen van mantelzorgers, bijvoorbeeld huisartsen of het sociaal wijkteam. We gaan vooral extra aandacht besteden aan het vinden van jonge mantelzorgers. Die doelgroep is nu beperkt in beeld. Dat terwijl jonge mantelzorgers een verhoogd risico lopen om overbelast te raken. Wel weten we dat er grote verschillen zijn in leeftijd van de jonge mantelzorgers die geregistreerd staan bij MEE.

Een belangrijk onderdeel van het 'vinden' is op een juiste manier communiceren en bewustwording creëren over mantelzorg. Niet alle inwoners zijn zich bewust van het feit dat ze mantelzorger zijn. Ook lang niet iedereen herkent zich in de term 'mantelzorger'. Daarom zetten we in op een campagne (zie meer bij punt 2) die aansluit bij mensen die voor iemand zorgen.

Rol mantelzorgcompliment

Jaarlijks is het mantelzorgcompliment voor ons ook een manier om indirect met mantelzorgers in contact te komen. Jaarlijks verstrekken we circa 500 complimenten. Op het aanvraagformulier vragen we mantelzorgers naar de knelpunten die ze ervaren. Ook vragen we naar ideeën hoe wij als gemeente mantelzorgers (beter) kunnen ondersteunen. Daardoor komen we veel te weten over de praktijksituatie van mantelzorgers (zie ook 3.2 - korte vragenlijst aanvraagformulier).

5.2 Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bekend bij mantelzorgers

Opzetten communicatiecampagne

Nieuw beleid

Als gemeente zetten we de komende jaren een communicatiecampagne over mantelzorg op. Het doel van die campagne is tweeledig:

1. *Bereik bestaande voorzieningen vergroten*: als gemeente subsidiëren we MEE voor mantelzorgondersteuning. Hoewel steeds meer mantelzorgers geregistreerd staan bij MEE, maken nog niet alle mantelzorgers gebruik van dat aanbod. Vaak komt dit omdat mantelzorgers niet (volledig) op de hoogte zijn van het bestaande aanbod. Daarom gaan we communicatie over bestaande voorzieningen intensiveren. Door de bekendheid te vergroten, kunnen mantelzorgers tijdig aankloppen voor hulp en ondersteuning. Zowel voor zichzelf als voor de hulpvrager.
2. *Bewustwording creëren*: sommige inwoners zijn zich niet bewust van het feit dat ze mantelzorg zijn. Onder die groep willen we meer bewustwording creëren. Bewustwording heeft ook betrekking op professionals, zoals een huisarts of een verpleegkundige. Inwoners worden door professionals niet altijd als mantelzorgers herkend en/of onvoldoende betrokken in hun rol als

mantelzorg. Bij professionals staat de vraag van de cliënt centraal. Als die vraag beantwoord is, wordt ervan uitgegaan dat daarmee de zorg rond is.

De communicatiecampagne zal in grote lijnen bestaan uit de volgende onderdelen:

- Lokale website over mantelzorg, gekoppeld aan de website van het sociaal wijkteam: www.mantelzorgambacht.nl. Op de site vinden mantelzorgers informatie en advies;
- Communicatie over mantelzorg via lokale media (gemeentelijke website, twitter, facebook, huis-aan-huisbladen);
- Bewustwording creëren bij (zorg)professionals over de rol van de mantelzorg in zorgsituaties;
- Jonge mantelzorgers in beeld krijgen en beter bereiken.

5.3 Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers

Het inzetten van respijtzorg (vervangende zorg) geeft mantelzorgers de ruimte om op adem te komen. Om overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen, ondernemen we de volgende acties:

Aanbieden van lokale en laagdrempelige respijtzorgvoorzieningen

We bieden mantelzorgers laagdrempelige respijtzorgvoorzieningen aan. In 2016 zijn we in samenwerking met zorgaanbieders De Blijde Borgh en Syndion diverse voorzieningen gestart. Het gebruik en de ervaringen evalueren we jaarlijks. Daaruit blijkt dat er veel vraag is naar de voorzieningen en dat die duidelijk voorzien in een behoefte. Daarom continueren we deze voorzieningen. De komende jaren bieden we de volgende respijtzorgvoorzieningen aan:

Logeervoorziening (De Blijde Borgh)	Voorzetting
--	--------------------

Deze voorziening wordt vooral ingezet bij de groep waarbij mantelzorgers ontlast kunnen worden als ze zelf ziek zijn en/of een periode van rust nodig hebben. Via deze voorziening kan de mantelzorg de taken even overdragen en bijvoorbeeld een paar nachten goed doorslapen of zelf een korte vakantie of time-out nemen. In de meeste gevallen heeft de hulpvrager dan (nog) geen reguliere indicatie. In sommige gevallen is er op een later moment wel een indicatie mogelijk, waardoor de opname langer kan duren en/of er ruimte is voor een extra interventie. De Blijde Borgh heeft op de hoofdlocatie twee logeerkamers waar deze functie geleverd kan worden. Eén plaats is meer geschikt voor lichte dementieproblematiek en één voor meer PG-problematiek.

Binnen de Wmo en de Wlz zijn er ook logeermogelijkheden, maar niet iedereen past binnen de criteria. In samenwerking met De Blijde Borgh geven we mantelzorgers daarom de mogelijkheid om toch gebruik te maken van een logeervoorziening. Voorwaarde is wel dat de hulpvrager past binnen de doelgroep van De Blijde Borgh. Die doelgroep bestaat uit cliënten met somatische problematiek en cliënten met PG-problematiek.

Dagopvang zonder indicatie (De Blijde Borgh)	Voorzetting
---	--------------------

Normaal gesproken is voor opvang met een behandelcomponent en professionele begeleiding een (Wmo)-indicatie nodig. Het aanvragen van een indicatie kost tijd. De tijd tussen het aanvragen en het verkrijgen van de indicatie kan met behulp van deze voorziening overbrugd worden. Vaak wachten mantelzorgers lang voor het aanvragen van ondersteuning. Daardoor is op het moment van de aanvraag vaak al gelijk behoefte aan ondersteuning. Het wachten op de indicatie kan dan zwaar zijn om te doorlopen. Ook wordt het aanvragen van een indicatie nog wel eens als 'veel werk' gezien. Deze voorziening speelt daar op in door bewust geen indicatie te vragen.

Het grote voordeel voor mantelzorgers is dat er direct hulp en ondersteuning ingezet kan worden in de vorm van individuele begeleiding of in de vorm van dagopvang. Mantelzorgers worden zodoende ontlast, omdat de hulpvrager (de cliënt) binnen vijf werkdagen geplaatst wordt. Insteek van deze voorziening is om snel te starten en daarna een reguliere indicatie aan te vragen. In veel gevallen (circa 80%) wordt er met terugwerkende kracht een Wmo of Wlz-indicatie afgegeven.

Naast de dagopvang bij De Blijde Borgh, willen we vanaf 2019 dezelfde mogelijkheid en voorziening op nog een andere locatie in Hendrik-Ido-Ambacht aanbieden bij zorgboerderij Het Gewone Huis. Deze zorgboerderij richt zich net als De Blijde Borgh op (dementerende) ouderen, maar de setting (een zorgboerderij) waarin de dagbesteding wordt geboden is anders en kleinschaliger van karakter. De dagbesteding zonder indicatie verloopt via dezelfde constructie zoals dat het geval is bij De Blijde Borgh.

In 2018 is in samenwerking met Syndion dagbesteding zonder indicatie gestart als vorm van respijtzorg. Aanleiding is de behoefte aan dagbesteding voor cliënten die (nog) geen indicatie hebben. Zo kunnen cliënten die in afwachting zijn van een indicatie eerder aan de slag gaan. Er zijn ook gevallen waarin cliënten op basis van hun beperking korte tijd wel behoefte hebben aan dagbesteding, maar ze krijgen hiervoor geen indicatie. Ook voor die groep is deze voorziening van Syndion bedoeld. Het effect van deze voorziening is tweeledig: het helpt cliënten en het ontlast de mantelzorgers, de ouders van de (jong) volwassenen.

De doelgroep betreft jong volwassen cliënten uit Hendrik-Ido-Ambacht met een (verstandelijke) beperking die (nog) geen indicatie hebben voor dagbesteding. Deze vorm van respijtzorg kan op verschillende manieren ingezet worden, zoals:

- Client is uitgevallen op school en wacht weer tot er instroommogelijkheden zijn. Ter overbrugging is een zinvolle daginvulling heel belangrijk;
- Cliënten zijn net van school af en er is arbeidsvermogen geconstateerd, maar ze hebben een aantal maanden tijd nodig om te ontwikkelen richting regulier werk.

Op basis van de ervaringen in 2018 wordt de voorziening in 2019 voortgezet. Wel wordt per 2019 ingezet op meer communicatie over de beschikbaarheid van deze voorziening. Tot nu toe wordt de voorziening alleen gebruikt door cliënten van Syndion, maar ook jongeren die geen cliënt zijn bij Syndion kunnen er gebruik van maken.

We willen mantelzorgers de mogelijkheid geven om op een laagdrempelige manier informatie en advies te krijgen over regelingen, (landelijke) vergoedingen en/of voorzieningen. Tijdens de bijeenkomst met mantelzorgers kwam naar voren dat veel landelijke regelingen en vergoedingen niet bekend zijn. Ook uit de enquête blijkt dat mantelzorgers behoefte hebben aan een duidelijk punt waar ze terecht kunnen voor advies en informatie over regelingen en vergoedingen. We gaan daarom de dienstverlening van Bureau Sociaal Raadsliden (BSR) nadrukkelijker onder de aandacht brengen bij mantelzorgers en tevens extra uren dienstverlening beschikbaar stellen.

Uitbreiding voor 'mantelzorgcheck'

Op dit moment is BSR structureel zes uur in de week beschikbaar op de locatie in Cascade voor sociaaljuridische dienstverlening. Inwoners kunnen bij BSR nu al terecht voor informatie en advies over wetten en regelingen, maar ook voor bijvoorbeeld het aanvragen van toeslagen of het invullen van formulieren. Die hulp is kosteloos. We breiden deze dienstverlening in 2019 uit van zes tot acht uur per week. Die extra twee uren per week zijn specifiek bedoeld voor vragen van mantelzorgers over (landelijke) vergoedingen en regelingen. Het betreft in feite een 'mantelzorgcheck': zijn er voorzieningen en/of financiële regelingen die de mantelzorger nog niet kent en nog geen gebruik van maakt?

Vanuit de input van mantelzorgers weten we dat er veel behoefte is aan iemand die naast de mantelzorger staat, met hen meedenkt en de zaken regelt. Een mantelzorgmakelaar is zo iemand. Hij of zij ondersteunt de mantelzorger bij het regelwerk op het gebied van zorg, werk, welzijn, wonen en/of financiën. Hierdoor hoeft de mantelzorger minder te regelen en komt de mantelzorger sneller bij het juiste instantie. Dat regelwerk kost mantelzorgers doorgaans veel tijd en energie. Door het overnemen van de regeltaken worden mantelzorgers ontlast.

De mantelzorgmakelaar combineert in feite kennis over de inhoud (de zorgkant) met kennis over wet- en regelgeving. Taken die een mantelzorgmakelaar oppakt zijn bijvoorbeeld:

- Ondersteunen bij aanvragen en regelen van zorg;
- Het zoeken naar een passend zorgaanbod voor de mantelzorger en de hulpvrager;
- Contact opnemen en onderhouden met instanties, zoals: het zorgkantoor, zorgverzekeraar; CIZ, gemeente, zorgaanbieders etc.;
- Voorbereiden op gesprekken met instanties of een werkgever;
- Het afstemmen van werk en privé met de werkgever;
- Het opstellen en indienen van een bezwaarschrift of klacht.

Voor de ondersteuning van de mantelzorgmakelaar is geen indicatie nodig en het is voor de mantelzorger gratis. Wel vergoeden we de mantelzorgmakelaar voor een maximum aantal uren. Een mantelzorger kan er 10 uren gratis gebruik van maken.

We merken op dat de meeste zorgverzekeraars een mantelzorgmakelaar vergoeden, maar alleen als onderdeel van een aanvullende zorgverzekering. Als gemeente willen we de mantelzorgmakelaar laagdrempelig aanbieden zonder dat daar in eerste instantie extra kosten aan zijn verbonden voor de mantelzorger. Doorgaans hebben mantelzorgers al veel kosten door de mantelzorgsituatie.

Verschil met dienstverlening BSR

De dienstverlening van BSR is net als de mantelzorgmakelaar bedoeld om inwoners te ontlasten op het gebied van wet- en regelgeving. De dienstverlening van de mantelzorgmakelaar gaat echter nog een stap verder: de mantelzorgmakelaar biedt niet alleen informatie en advies, maar het neemt de regel- en administratietaken en het zoeken naar voorzieningen (wonen, zorg, werk, financiën) ter ontlasting van de mantelzorger volledig over.

Uitvoering

Bij voorkeur brengen we de functie van de mantelzorgmakelaar onder bij iemand die bekend is met de lokale en regionale organisaties die actief zijn in deze gemeente. We kijken nog of deze functie wordt ingekocht bij een lokale of regionale organisatie of dat we een contract afsluiten met een zelfstandige mantelzorgmakelaar.

5.4 Structureel de inzet van mantelzorgers erkennen en waarderen

Net als de afgelopen jaren geven we als volgt onze blijf van waardering aan mantelzorgers via:

- Het mantelzorgcompliment (geldbedrag)
- De Dag van de mantelzorg (bloemetje)

Sinds 2015 geven we jaarlijks de mantelzorgers die zorgen voor een hulpvrager in Hendrik-Ildo-Ambacht een mantelzorgcompliment. Ieder jaar geven we in het vierde kwartaal mantelzorgers en hun hulpvrager de gelegenheid om een aanvraag in te dienen. We doen dit bewust in de vorm van een geldbedrag. Zo komen we enigszins tegemoet in de kosten die mantelzorgers jaarlijks maken. Ook de komende jaren blijven we dit doen. Jaarlijks verstrekken we aan mantelzorgers die intensieve en/of langdurige mantelzorg verlenen (8 uur per week en/of langer dan drie maanden) een VVV Cadeaukaart met een saldo van € 100,-.

Bij het waarderen van mantelzorgers is er sprake van een woonplaatsbeginsel (Wmo artikel 2.1.6). In de Memorie van Toelichting staat het volgende: "de gemeente waar de cliënt woont, is verantwoordelijk voor de waardering van mantelzorgers, ook als deze in een andere gemeente wonen" (p. 42). Het mantelzorgcompliment verstrekken we op basis daarvan alleen aan mantelzorgers die zorgen voor een hulpvrager die in Hendrik-Ido-Ambacht woont.

Uitvoering mantelzorgcompliment

Voor de uitvoering werken we samen met MEE Plus. Om in aanmerking te komen voor het mantelzorgcompliment, dient jaarlijks een aanvraagformulier ingevuld te worden. Dit formulier wordt opgestuurd naar MEE Plus. Daar wordt getoetst of de betreffende mantelzorger daadwerkelijk in aanmerking komt. Vervolgens verstuurt MEE Plus jaarlijks medio december de passen.

Dag van de mantelzorg	Voortzetting
------------------------------	---------------------

Naast het mantelzorgcompliment waarderen wij mantelzorgers ieder jaar ook op de landelijke Dag van de mantelzorg. Lokaal geven wij daar invulling aan door het rondbrengen van bloemen. Deze actie wordt erg gewaardeerd door mantelzorgers. Jaarlijks worden er in onze gemeente circa 600 bloemen rondgebracht. Deze blijf van waardering continueren wij de komende jaren. De uitvoering en de bekostiging van deze activiteit is onderdeel van de reguliere subsidie aan MEE.

Vrijwilligersverzekering voor mantelzorgers	Voortzetting
--	---------------------

In samenwerking met een aantal andere Drechtstedengemeenten bieden we als gemeente een gratis vrijwilligersverzekering aan. Deze verzekering biedt dekking voor aansprakelijkheid en geldt ook voor mantelzorgers. Met deze verzekering zijn mantelzorgers verzekerd voor schade die per ongeluk veroorzaakt wordt tijdens het zorgen voor iemand. Voor meer informatie over de dekking van de verzekering en de bijbehorende voorwaarden, verwijzen we naar de regionale brochure die terug te vinden is op de gemeentelijke website.

5.5 Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers

Er is veel input opgehaald bij de mantelzorgers die actief zijn in Hendrik-Ido-Ambacht. Daaruit is een duidelijk beeld ontstaan van aandachtspunten voor de komende jaren. Kijkend naar de input zien we drie voorzieningen die duidelijk naar voren komen. In deze volgorde willen we de komende jaren proberen daar uitvoering aan te geven:

1. Ondersteuning regel- en meedenkkkracht
2. Huishoudelijke ondersteuning voor mantelzorgers
3. Respijtzorg in huis

Om budgettaire redenen kunnen we echter niet in één keer tegemoetkomen aan alle deze punten. Jaarlijks is een budget van € 168.500,- beschikbaar en dat wordt jaarlijks vrijwel volledig ingezet. In hoofdstuk 6 (invulling mantelzorgbudget) staat hoe we dit qua bekostiging willen realiseren.

Klankbörgroep mantelzorgers	Nieuw beleid
------------------------------------	---------------------

Om zo goed mogelijk qua aanbod aan te (blijven) sluiten bij de situatie van mantelzorgers, blijven we in contact staan met de mantelzorgers. Daarom zijn we in 2019 een klankbörgroep mantelzorgers gestart. Via deze klankbörgroep toetsen we periodiek hoe ons beleid in de praktijk uitpakt. Zo is ook deze mantelzorgnota naar hen toegestuurd voor reactie.

Contactmomenten jonge mantelzorgers

Naast volwassen mantelzorgers willen we ook in contact blijven met jonge mantelzorgers tot en met 18 jaar in onze gemeente. We doen dit door twee keer per jaar een moment te organiseren tussen de wethouder en jonge mantelzorgers. We werken hierbij samen met MEE en kiezen daarvoor een

gespreksvorm die past bij de leeftijd van deze doelgroep. We willen het voor jonge mantelzorgers een leuk moment laten zijn.

Eén van die momenten plannen we jaarlijks in 'de week van de jonge mantelzorger', die doorgaans begin juni plaatsvindt. De wethouder gaat met jonge mantelzorgers in gesprek om te horen wat hen bezighoudt, hoe hun situatie eruitziet en waar ze tegenaan lopen. Ook willen we met hen praten over een waarderingvorm die aansluit bij hun belangstelling. De input uit dat gesprek gebruiken we om in ons beleid waar mogelijk in te spelen op hun behoeften. Het tweede gesprek organiseren we aan het einde van het jaar.

Mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning MEE	Voorzetting
---	-------------

Zoals eerder aangegeven subsidieert de gemeente jaarlijks MEE Plus voor het bieden van mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning aan mantelzorgers in Hendrik-Ido-Ambacht. De ondersteuning van MEE bestaat uit een breed scala aan activiteiten en voorzieningen (zie bijlage 1), maar ook gerichte cursussen, workshops en mantelzorgbijeenkomsten. MEE geeft in Hendrik-Ido-Ambacht bijvoorbeeld de cursus 'De Zorg de Baas', waarin de mantelzorger handvatten krijgt om grenzen aan te geven en een juiste balans te vinden om het zorgen voor de ander vol te houden. Themabijeenkomsten die in 2019 voor mantelzorgers uit deze gemeente plaatsvinden zijn onder andere: 'Op adem komen', 'Ouders van een zorgintensief kind' en 'Morele dilemma's in de mantelzorg'.

Jaarlijks heeft de gemeente in het kader van de subsidiering periodiek overleg met MEE over de aandachtspunten in de dienstverlening en het aanbod. Het doel hiervan is om ervoor te zorgen dat MEE en de gemeente komen tot een ondersteuningsaanbod dat aansluit bij de situatie van de mantelzorgers uit Hendrik-Ido-Ambacht. Zo is bijvoorbeeld afgesproken dat het in beeld krijgen van jonge mantelzorger en hen beter bereiken een speerpunt wordt in de dienstverlening.

6. Invulling mantelzorgbudget

In het onderstaande staat hoe het budget voor 2019 en voor de periode 2020 tot en met 2022 wordt ingevuld. Daarbij wordt aangegeven hoe we het reeds beschikbare mantelzorgbudget (€ 168.500,-) gaan invullen en hoeveel extra budget er nodig is om invulling te geven aan nieuwe voorzieningen.

6.1 Invulling mantelzorgbudget 2019

Het reguliere mantelzorgbudget is jaarlijks € 168.500,-. In het onderstaande staat hoe het budget voor 2019 op de verschillende onderdelen wordt ingevuld. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat er eerst een besluit van de gemeenteraad moet zijn om nieuw aanbod te bekostigen. Zie het onderdeel 'invulling nieuw budget 2019'.

INVULLING REGULIER MANTELZORGBUDGET 2019		
Uitgangspunt:	Voorziening/activiteit:	Geraamd budget:
1. Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen	Communicatie- en bewustwordingscampagne	€ 8.000,-
2. Het aanbod aan ondersteuning is bekend bij mantelzorgers		
3. Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers	Logeervoorziening (De Blijde Borgh)	€ 20.000,-
	Dagopvang zonder indicatie (De Blijde Borgh)	€ 12.000,-
	Dagopvang zonder indicatie (Het Gewone Huis)	€ 2.000,-
	Dagbesteding zonder indicatie (Syndion)	€ 5.000,-
	Advies over regelingen en vergoedingen (BSR)	€ 3.500,-
4. Structureel de inzet van mantelzorgers waarderen	Het mantelzorgcompliment (€ 100,- per mantelzorger)	€ 50.000,-
	Uitvoeringskosten mantelzorgcompliment	€ 5.000,-
	Bloemenactie Dag van de mantelzorg <i>Bekostiging: de kosten van circa € 6.000,- zijn onderdeel van de subsidie aan MEE</i>	<i>n.v.t.</i>
	Vrijwilligersverzekering voor mantelzorgers <i>Bekostiging: gebeurt via een ander budget</i>	<i>n.v.t.</i>
5. Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers	Mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning MEE	€ 59.500,-
Overig:	Onvoorzien kosten	€ 3.500,-
Totaal:		€ 168.500,-

INVULLING NIEUW BUDGET 2019		
Uitgangspunt:	Voorziening/activiteit	Geraamd budget:
3. Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers	Ondersteuning regel- en meedenkkracht: de mantelzorgmakelaar	€ 10.000,-

Bekostiging nieuw aanbod 2019

Voor de bekostiging voor de nieuwe voorziening in 2019 (zie hierboven) wordt de gemeenteraad gevraagd voor 2019 incidenteel een bedrag van € 10.000,- beschikbaar te stellen. Daarmee kunnen we in 2019 een start maken met het organiseren van regel- en meedenkkracht voor mantelzorgers.

6.2 Invulling mantelzorgbudget 2020-2022

Voor de jaren 2020-2022 is er geen verschil in het beschikbare reguliere budget, maar wel wordt er structureel voor nieuwe acties en voorzieningen € 20.000,- aan de gemeenteraad gevraagd. De invulling van het mantelzorgbudget voor de periode 2020-2022 ziet er als volgt uit:

INVULLING REGULIER MANTELZORGBUDGET 2020-2022		
Uitgangspunt:	Voorziening/activiteit:	Geraamd budget:
1. Mantelzorgers vroegtijdig in beeld krijgen	Communicatie- en bewustwordingscampagne	€ 8.000,-
2. Het aanbod aan ondersteuning is bekend bij mantelzorgers		
3. Het voorkomen en tijdig signaleren van overbelasting bij mantelzorgers	Logeervoorziening (De Blijde Borgh)	€ 20.000,-
	Dagopvang zonder indicatie (De Blijde Borgh)	€ 12.000,-
	Dagopvang zonder indicatie (Het Gewone Huis)	€ 2.000,-
	Dagbesteding zonder indicatie (Syndion)	€ 5.000,-
	Advies over regelingen en vergoedingen (BSR)	€ 5.500,-
4. Structureel de inzet van mantelzorgers waarderen	Het mantelzorgcompliment (€ 100,- per mantelzorger)	€ 50.000,-
	Uitvoeringskosten mantelzorgcompliment	€ 5.000,-
	Bloemenactie Dag van de mantelzorg <i>Bekostiging: de kosten van circa € 6.000,- zijn onderdeel van de subsidie aan MEE</i>	<i>n.v.t.</i>
	Vrijwilligersverzekering voor mantelzorgers <i>Bekostiging: gebeurt via een ander budget</i>	<i>n.v.t.</i>
5. Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers	Mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning MEE	€ 59.500,-
Overig:	Onvoorziene kosten	€ 1.500,-
Totaal:		€ 168.500,-

INVULLING NIEUW BUDGET 2020-2022		
Uitgangspunt:	Voorziening/activiteit	Geraamd budget:
5. Het aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers	Ondersteuning regel- en meedenkkraft: de mantelzorgmakelaar	€ 10.000,-
	Huishoudelijke ondersteuning of respijtzorg in huis	€ 10.000,-

Bekostiging nieuw aanbod 2020-2022

Voor de bekostiging voor de nieuwe voorzieningen (zie hierboven) wordt aan de raad een structurele bijdrage gevraagd. Voorgesteld wordt om het mantelzorgbudget vanaf 2020 met € 20.000,- te verhogen. We zetten dat in de periode 2020-2022 als volgt in:

1. *Mantelzorgmakelaar*: we zetten € 10.000,- voor de mantelzorgmakelaar in (net zoals in 2019).
2. *Huishoudelijke ondersteuning of respijtzorg in huis*: de overige € 10.000,- zetten we in voor het realiseren van huishoudelijke ondersteuning of respijtzorg in huis. Het bedrag van € 10.000,- is te beperkt om beide voorzieningen te realiseren, dus er moet een keuze gemaakt worden. Op basis van de input van de mantelzorgers wordt eerst ingezet op het realiseren van een constructie voor (extra) uren huishoudelijke ondersteuning voor mantelzorgers. Mocht dat niet haalbaar blijken, dan wordt er ingezet op het realiseren van respijtzorgvoorzieningen in de thuissituatie.

Geraadpleegde bronnen

Bij het opstellen van deze beleidsnota is gebruikgemaakt van de volgende bronnen:

- Mezzo (2017). *Mantelzorg in cijfers*
- Mezzo (2018). *Indicatie aantallen mantelzorgers per gemeente*
- SCP (2017). *Voor elkaar? Stand van de informele hulp in 2016*
- SCP (2010). *Mantelzorg uit de doeken*
- VNG, VWS en Mezzo (2014). *Mantelzorgondersteuning is de basis. Aandachtspunten voor lokaal beleid*